Бутун дўнё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

3-йил чиқиши
4 АПРЕЛЬ 1968 й.
ПАЙШАНБА
№ 79 (538).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Шаҳарча қурган бригада

Бу комплекслашган коммунистик меҳнат бригадасининг ўн тўққиз кишилик коллективи юбилей йилининг тўртинчи кварталида уйсозларнинг ўзаро социалистик мусобақасида ғолиб чиққан эди. Ғолибкор бригада 1-уйсозлик комбинатининг «Социалистик мусобақада юқори кўрсаткичга эришганлиги учун» деб ёзилган кўчма вимпелни олишга муяссар бўлди.

Бригадага донгдор қурувчи, моҳир етакчи Сергей Полтораков раҳбарлик қилади. У ҳукуматимизнинг «Ҳурмат белгиси» ордени билан тақдирланган, шаҳар Советининг депутати ҳамдир.

Бригаданинг ташкил топганига саккиз йил тўляпти. Меҳнатсевар коллектив йилига ўн иккитадан уйнинг монтажини бажариб келмоқда. Саккиз йилда улар ҳисобига 100 та уйнинг монтажи ёзилди. Ҳар бири 48 квартирали бўлган ана шу уйларда 4800 оила истиқомат қилмоқда.

Биз ҳикоя қилаётган илғор бригаданинг азамат пайвандчилари ҳам янги Шимолий-шарқ даҳасида иккита 72- ва 48 квартирали уйнинг монтажини тўла тугатишди. Ҳозир беш қаватли 90 квартирали уйнинг тўртинчи қаватини тиклай бошладилар.

— Бу уйнинг монтажини тўла тугатиш учун кам деганда икки ой вақт керак бўлади,— дейди бригада бошлиғи Сергей Полтораков.— Биз ана шу муддатни бир ярим ойга қисқартирамиз, яъни 25 апрелгача монтаж ишларини ниҳоясига етказиб, пардозчиларга топширамиз.

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

«Беш йилликнинг учинчи йилида ишлаб чиқаришда муҳим кўрсаткичларни қўлга киритамиз!» — шаҳримиздаги кўпгина саноат корхоналари коллективларининг ишчи, инженер-техник ходимлари ана шу шиор остида ишлаб меҳнатда янгидан-янги зафарларни қўлга киритмоқдалар.

Тўқимачилик комбинатининг меҳнатсевар ишчилари ҳам зиммадаги топшириқни шараф билан бажариш учун социалистик мусобақани қизитаётир. Комбинатнинг ип йигирув фабрикасининг илғор ишчиси Насиба Аҳмаджонова ана шу мусобақанинг олдинги сафида бораётган юзлаб меҳнатсевар аёлларимиздан бири. У смена топшириғини 110—120 процент бажариб ҳамкасбларига меҳнатда намуна бўляпти.

Тамаки фабрикаси ишчилари слесарь В. Фирсов номини ҳурмат билан тилга олишади. Бунинг боиси-пешқадам ишчининг меҳнатга ҳалол муносабатда бўлиши, топширилган вазифага куйди-пишдилигидир. Илғор ишчи шу кунларда беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини барвақт ўринлатиш учун бошланган мусобақада пешқадамлик қиляпти.

Аҳолига бежирим кийим-кечаклар тайёрлаб беришда трикотаж фирмаси чеварларининг ҳиммати катта бўляпти. Фирма ишчилари 1968 йилги топшириқларни шараф билан бажаришни дилларига жо қилиб, ишлаб чиқаришда муҳим кўрсаткичларни қўлга киритаётирлар. Эришилаётган зафарларда суратда кўриб турган М. Чепурнаянинг муносиб ҳиссаси бор. Уз касбининг устаси бўлган бу аёл ҳунарини ёшларга ҳам ўргатмоқда.

Т. КАРИМОВ ва А. ТУРАЕВ фотолари.

КОММУНИСТЛАР ТАШАББУСИ

Ўзбекистон Компартияси Ҳамза район комитетининг аъзоси тепловоз машинисти Абдулҳай Ибрагимович Маракаев юбилей йили планининг бажарилишида ўзининг шахсий ҳиссасини қўшди. Унинг ҳисоб дафтарчасига 20 тонна дизель ёқилғиси тежаганлиги ёзилди. Абдулҳай Маракаев Улуғ Октябрь шарафига олган бошқа мажбуриятларининг ҳам уддасидан чиқди. У кун сайин ўзининг ёш ёрдамчилари билан машғулот ўтказди, уларни ситқидилдан тарбиялар, ўз билим ва тажрибаларини ўргатди. Бу меҳнатлар қуйидаги натижаларни берди: шогирдларидан икки киши мустақил равишда тепловоз машинисти вазифасини бажаришга ўтди. Бу машинистлар составларни узоқ масофаларга яхши элтмоқдалар, муттасил меҳнат унумдорлигини оширмоқдалар.

А. И. Маракаев локомотивдан фойдаланишда энг зарур бўлган мой ва сув системалари қандайлигини ҳамма вақт кузатиб туради. Унинг бу иши ўз вазифасини яхши уддалашда ва кундалик олиб бораётган қатъий иқтисодий ҳисоб-китобида жуда қўл келмоқда. Коммунист машинист ҳар бир сафардан сўнг қанча ёқилғи тежаб қолганлигини билади.

Шунингдек «Ташсельмаш» заводи қуюв цехининг формовшчиги коммунист Г. Аҳмедов ҳам Октябрь олди социалистик мусобақасида катта ютуқларни қўлга киритди.

Коммунист А. Маракаев ва Г. Аҳмедов доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга қаратилган янги оширилган мажбуриятлар қабул қилишди.

Уртоқ Маракаев ана шу шонли кун шарафига 50 тонна дизель ёқилғисини тежаш, ўз тепловозини комплекс кўрикка «аъло» баҳода тайёрлашга аҳд қилди.

Шунингдек, машинистлардан уч кишини мустақил равишда тепловоз бошқарадиган машинистликка ва икки машинистни юқори классга имтиҳон топширишга тайёрлаш;

поездларни бошқаришда эришилган иш тажрибалари ва илғор методларини ўргатиш билан колоннада меҳнат унумдорлигини уч процент ошириш;

Коммунизм қурувчисининг аҳлоқ кодексига риоя қилишда намуна кўрсатиш мажбуриятини олди.

Қуювчи коммунист Г. Аҳмедов ўз олдига:

Беш йиллик охиригача планга қўшимча равишда 300 тонна кулранг чўян бериш;

беш йиллик планни 1969 йил 7 ноябрда бажариш;

маҳсулот сифатини ошириш эвазига 2.5 минг сўм тежаш;

янги ишга келган олти ишчига ўз касбини ўргатиш;

камида учта рационализаторлик таклифини киритиш;

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда техникумнинг кечки бўлимини муваффақиятли тамомлашни мақсад қилиб қўйди.

Ўзбекистон КП Ҳамза район комитетининг бюроси коммунист А. И. Маракаев ва Г. Аҳмедов ташаббусларини маъқуллади ҳамда райондаги барча партия ташкилотларига бу ватанпарварлик ташаббусини ўз коллективларида кенг ёйишни тавсия этди.

БУГУНГИ МОСКВА

Ленинград ва Волоколамск проспектларининг муюлишида «Гипропроект» институтининг улкан биносининг қурилиши тугалланмоқда.

Н. Грановский фотоси. ТАСС фотохроникаси.

УЙЛАР БЎШ ЁТМАЙДИ

Область ижроия комитетида пойтахтимизчинг уй-жойларни ҳисобга олиш ва тақсимлаш ишлари билан шуғулланувчи ходимларнинг семинари бўлиб ўтди. Унда район ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, район уй-жой бошқармасининг, бошлиқлари; уй-жойлардан фойдаланиш идоралари ходимлари иштирок этдилар.

Семинарда тайёр уй-жойларни оператив тақсимлаб, бўлажак эгаларига топширишни яхшилаш, зилзиладан зарар кўрган ва гарантияли хатларга эга бўлган кишиларни биринчи навбатда турар-жой билан таъминлашни такомиллаштириш юзасидан кенг фикр алмашилди.

Семинарда шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Т. К. Абдуллаев иштирок этди.

С. Стальский туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан

XX АСРНИНГ ГОМЕРИ

Доғистон халқ шоири Сулаймон Стальский туғилган кунга 1969 йил 18 майда 100 йил тўлади. Талантли бахши-лазгин совет адабиётининг асосчиси Сулаймон Стальскийнинг номи мамлакатимизда ва чет элларда жуда машҳурдир. М. Горький Сулаймон Стальскийнинг ижодига юксак баҳо бериб, уни «XX асрнинг Гомери» деб атаган эди.

Республикада Сулаймон Стальскийнинг 100 йиллигини катта миллий байрам сифатида нишонлашга қарор қилинди. Юбилейга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш учун 1 апрелда ҳукумат комиссияси тузилди. Ленин мукофоти лауреати, Доғистон халқ шоири Расул Гамзатов, адабиётшунос Аҳед Агаев, Доғистон область партия комитетининг секретари М. А. Жабраилов ва бошқалар комиссия составига кирди. Москвадаги Марказий адиблар уйида ва Маҳачқалада Сулаймон Стальский ижодига бағишланган кечани ўтказиш, шоир сурати туширилган эсдалик значокларини чиқариш, лазгин ва рус тилларида Стальский асарларининг бир томлигини, доғистон халқлари тилларида танланган асарлар тўпламини нашр этиш, «Сулаймон Стальский» кино тўпламини тайёрлаш мўлжалланди.

Ана шу санага тайёргарлик ҳозирданоқ бошланди. Адабиётшунос Аҳед Агаев Сулаймон Стальский монографиясини ёзиб тамомлади, шоир тўғрисидаги эсдаликлар тўплами устида иш олиб борилмоқда. СССР Фанлар академияси Доғистон филиалининг тил ва адабиёт тарихи институти Сулаймон Стальскийнинг ижоди тўғрисида ўтказиладиган илмий сессия олдидан материал ва ҳужжатларни тўпламоқда.

(ТАСС мухбири).

АМЕРИКА НАШРИЁТИНИНГ СОВҒАСИ

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг асосий кутубхонасига Америкадан совға келди.

Совғани Нью-Иорк шаҳрининг «Дабль-Дей-Кампани» китоб нашриёти университет студентлари учун юборди. Ёзувчи Жон Охаранинг инглиз тилида ёзилган «Санъаткор киши» романи ва Калифорния штатининг Лос-Анжеллос шаҳридан П. Мюллернинг француз тилида нашр этилган «Наполеон I даврида ҳарбий жосус» номли романи кутубхона бойлигига қўшилди.

Кутубхона 1966 йилдан буён Нью-Иоркда чиқадиган «Американинг табиёт тарихи музейи» журналини мунтазам равишда олиб туради. Журнал саҳифалари тарих ва архитектурага оид материаллар, фотосуратлар билан чиройли қилиб ёритилганлиги учун студентлар ўртасида қизиқиш уйғотмоқда.

● *Янги лойиҳалар*

Дўстлик кошонаси

ШАҲРИМИЗДА қурувчи инженерларгина эмас, балки лойиҳачилар ҳам янги биноларнинг лойиҳаларини тузишда ғайрат кўрсатишмоқда. Шаҳар архитектурасини лойиҳалаштириш ишлари билан шуғулланувчи институтга ҳам қардош республикалардан архитектор ва инженерлар ёрдамга ишдан келган эди.

Грузиялик архитекторлар ва инженерлар Қорақамиш массиви бош планини тайёрлаб, ҳозирда «Дўстлик уйи» лойиҳаси устида ишламоқдалар. Бу чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг маъмурий биносидир.

Дўстлик уйи А. Навоий, Самарқанд, Горький кўчалари ва Анҳор билан чегараланган кварталда қад кўтаради.

Бино архитектурасига бўлган талаб одатдагидан ўзгачадир, Чунки, янги бино ҳиёбон ўртасида бўлганлиги сабабли унинг тўрт томони ҳам ижодий изланишини талаб қилади.

Алишер Навоий ва Максим Горький кўчаларидан кириш йўллари бўлади. А. Навоий кўчасида ажратилган майдонда маросимлар ўтказилади.

Ўзбекистон пойтахтига келган мўътабар дўстларимиз яхши ният билан кўчат ўтқазишлари одат тусига айланиб бормоқда. Шундай яхши ниятни амалга ошириш учун М. Горький кўчаси томонидан катта майдон ажратилган. Бу ер тез орада боғу бўстонга айланади.

Дўстлик уйи қандай бўлиши ҳақида лойиҳа муаллифлари шундай дейишди:

Янги бино 3 қисмдан иборат. Иккинчи қаватда сатҳи 12 минг квадрат метрли кўргазма зали бўлиб, бу зал 800—1000 кишига хизмат этиши мумкин. Биринчи қаватдаги иккинчи кўргазма зали, матбуот маркази бўлади. Янги бинодаги зиёфат заллари, ресторан ҳамда миллий таомлар ошхонаси бўладиган шундай бино биринчи марта қурилмоқда. Меҳмонлар билан ўтказиладиган дўстлик учрашувлари, турли кеча ва тантаналарни радио ва телевидениега олиб эшиттириш учун техник ускуналар билан жиҳозланадиган студиялар бўлади.

Дўстлик уйининг архитектураси замонавий кўринишда бўлиб, уни қуришда шарқ архитектурасига хос нақш ва ўймакорлик безакларидан ўз ўрнига қараб фойдаланилади.

Янги бино ичида қадимги шарқ меъморчилигига хос тош ҳовли барпо этилади. Ҳовлида ёз учун ҳовуз ва фонтанчалар, қаҳвахона ва чойхона бўлади.

Бинонинг марказий қисмида чет эллар бўлими, совет маданияти бўлими ва кино кўрсатиш ускуналари билан жиҳозланган мажлислар зали ажратилади. Қурилишда энг ноёб материаллар ишлатилади. Хоналарни пардозлаш ишларида қимматбаҳо ёғоч, аллюминий, сопол тахтачалар, мармар, гранит, линолиум ва ойнадан фойдаланилади. Хоналарга синтетик гиламлар тўшалади.

Лойиҳа устида «Ташгипрогор» лойиҳа институти архитекторлар коллективи, бош архитектор М. Ф. Алибоев ва Грузия архиректорларидан А. Д. Ломидзе, Т. Г. Курдиани, инженерлардан А. А. Туниянц ва Э. А. Маглабашянлар ишламоқдалар.

Д. РАҲМОНОВ.

ҚУРУВЧИЛАР ТУҲФАСИ

Ҳамза районидаги 4-уй-жой шаҳарчасида Чкалов номли самолётсозлик заводининг қурувчилари икки қаватли болалар боғчасини қуриб, фойдаланишга топширдилар. Боғча 280 болага мўлжаллаб қурилган. Остки қаватида алоҳида музика ўргатиладиган хона, ювиниш, ечиниш хоналари мавжуд. Шунингдек, боғча ҳовлисида ёзда болаларнинг чўмилиши учун чиройли ҳовузчалар ва арғимчоқлар қурилган.

Бухоро области. Ҳозир Мурунтов конини саҳро ўртасида табиат ўзи кашф этган ажойиб олтин маржон деб аташади. Геологлар очган сўқмоқларда катта қурилиш ишлари авж олиб кетди, кон бойитиш фабрикасининг корпуслари кўтарилмоқда. Шу йилнинг ўзидаёқ биринчи саноат олтинини олиш мўлжалланмоқда. Мурунтов билан ёнма-ён Зарафшон шаҳри қад кўтарди.

СУРАТДА: Зарафшоннинг меҳнаткашлари томонидан яқинда болаларга тақдим қилинган «Огонёк» болалар боғча-яслиси.

А. Усмонов фотоси.

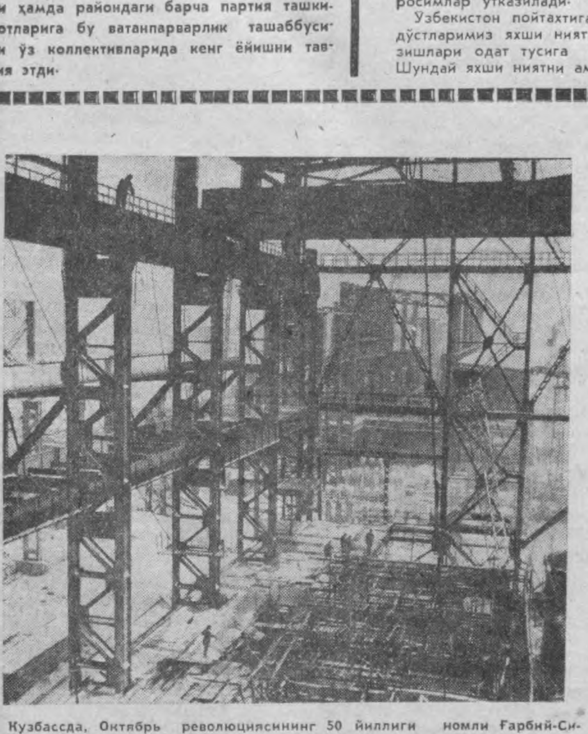

Кузбассда. Октябрь революциясининг 50 йиллиги номли Ғарбий-Сибирь металлургия заводида шу йилнинг 4-кварталида биринчи пўлат эритмаси берадиган кислород-конвертор цехи қурилмоқда. Конверторларни «Сибметаллургмонтаж» трестининг мутахассислари монтаж қилишмоқда.

СУРАТДА: кислород-конвентор цехи миксер бўлими қурилиши.

В. Христенко ва Ю. Валов фотоси.

ДЎСТЛИК, БИРДАМЛИК

«ТАШСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИ ЁШЛАРИНИНГ ЖАҲОН ФЕСТИВАЛИГА БАҒИШЛАНГАН МИТИНГИ

✦ ✦ ✦

2 апрелда «Ташсельмаш» заводининг бош конвейери устида шу йил ёз Болгарияда очиладиган жаҳон ёшлари IX фестивалининг эмблемаси — бойчечак гули кўтарилди. Планетамиздаги миллион-миллион йигит ва қизларнинг қалбларида яшаётган «Бирдамлик!», «Дўстлик!», «Тинчлик!», «Вьетнамда Америка агрессияси тўхтатилсин!», «Қаҳрамон Вьетнам халқи, биз сен билан!» деган сўзлар ёзилган транспарантлар фестивалнинг асосий ғоясини изоҳлаб бериб, эмблема билан ёнма-ён турарди.

Завод комсомол комитетининг секретари Қўчқор Хўжаев минбарда. У барча ёшлар фестивалларининг тинчлик ва тараққиёт учун курашда бирдамлик ва дўстликни мустаҳкамлашдан иборат мақсадлари ҳақида йиғилганларга гапириб беради. Америка империалистларининг Вьетнамда олиб бораётган уруши ва бошқа агрессив ҳаракатлари халқаро кескинликни кучайтириб юборган ҳозирги пайтда ёшларнинг бирдамлик ва дўстлик ғоялари айниқса муҳим аҳамият касб этади.

Кранчи Нина Шчеголева планета ёшларининг қаҳрамон Вьетнам халқи билан жанговар бирдамлиги ҳақида, ўзининг 50 йиллигини нишонлаётган Советлар мамлакатидаги барча комсомоллар ишининг мазмунини ташкил этган пролетар интернационализми ленинча ғояларининг улуғворлиги ҳақида гапирди.

Ёш инженер Убайдулла Иброҳимов ҳам ана шу истакни билдирди. У март ойида «Ташсельмаш» заводи халқаро анжуман ўтказиладиган мамлакатга — Болгарияга 40 та пахта териш машинаси жўнатганлигини мамнуният билан айтди. Мана шу машиналарда фестиваль олди вахтасида турган ёш машинасозлар меҳнатининг ҳам ҳиссаси бор.

— Биз бу вахтани бундан буён ҳам шараф билан адо этамиз, — деди нотиқ.

Бутун жаҳон ёшлари IX фестивалининг «Бирдамлик, дўстлик, тинчлик» шиорида ифодаланган сиёсий программасини митинг қатнашчилари якдиллик билан маъқулладилар.

Митингда Совет Иттифоқининг барча йигит ва қизларини фестиваль ғояларини актив қўллаб-қувватлашга чақириб мурожаат қабул қилинди. Мурожаатда ёшларнинг жаҳон анжумани планетамиздаги ёш инсонларни империализм, мустамлакачилик ва янги мустамлакачиликка қарши, тинчлик, миллий озодлик ва мустақиллик, демократия ва тараққиёт учун олиб бораётган курашида янада кўпроқ жипслашишига ёрдам беришига ишонч билдирилади. Фестивалга тайёргарлик, Софияда бўладиган учрашув, Вьетнамда Америка агрессиясига қарши, Ғарбий Германия янги нацистларининг реваншчилик интилишларига қарши, Исроил агрессив ҳаракатларининг тинчликка етказаётган хавфига, Грецияда ҳарбий хунта террорига, Жанубий Родезияда ирқчилар бебошлигига барҳам бериш учун отланаётган ёшлар кучига-куч қўшиши шубҳасиз эканлиги қайд қилиб ўтилди. Завод ёшлари мамлакатимиздаги барча йигит ва қизларни фестиваль олди меҳнат вахтасида туришга чақирди.

Митинг бўлиб турган чоғда завод конвейеридан тушган пахта териш машинасини ёш машинасозлар Вьетнам халқи билан бирдамлик ойлиги вақтида ишдан ташқари соатларда тежалган материаллардан ясаган эдилар. Агрегатнинг зангори юзига фестиваль эмблемаси туширилган. Ёшлар мазкур машинадан тушадиган пулни Вьетнам ватанпарварларига ёрдам фондига беришга қарор қилдилар. (ЎзТАГ).

ФУТБОЛ

СССР КУБОГИ УЧУН

Кеча СССР кубоги учун «А» класс командалари курашни бошладилар. Политотдел колхозининг марказий стадионида Навоийнинг «Зарафшон» командаси маҳаллий «Политотдел» командаси билан учрашди. Бу қизиқарли учрашув 2:0 ҳисобида майдон эгалари фойдасига тугади. Голларни Дмитрий Ан ва В. Шимановичлар киритди.

НАТИЖАСИЗ ҲУЖУМЛАР

Маҳаллий вақт билан бугун 1.00 да Ғарбий Германиянинг Аусберг шаҳрида кубоклар кубоги ярим финали учун «Кардифф Сити» (Уэльс) ва Москванинг «Торпедо» командалари ўртасида учинчи учрашув ўтказилди.

Ўйин автозаводчилар ҳужуми билан бошланди. 36 минутда Воронин узатган тўпни автозаводчиларнинг марказий ҳужумчиси Гершкович чаққонлик билан олиб, уни Шустиковга узатди. Шустиков эса бу қулай вазиятдан тўғри фойдалана олмай уни штангга ёнидан ўтказиб юборди. Торпедочилар ана шундан кейин кетма-кет хатоликларга йўл қўя бошлашди. Ҳимоячилар билан ҳужумга ўтиб, ўйинга берилиб кетишганидан фойдаланган валлийликлар чап қанотда бўш турган Жонсга тўпни узатишди. Жонс эса ҳеч қандай қаршиликсиз уни дарвозанинг чап бурчагига туширди. Дарвозабон Кавазашвили тўпни олишга ҳаракат ҳам қилмади. Чунки бу беҳуда эди.

Ўйиннинг иккинчи ярмида ҳам автозаводчиларнинг қўли баланд келди. Улар ўйинни уюшқоқлик билан бошлашларига қарамай, дарвоза ёнига келганда эсанкираб қолишарди. Эдуард Стрельцовнинг дарвозабон билан икки маротаба яккама-якка чиқиб юқоридан тепиб юборган тўпи бунинг гувоҳидир. Хуллас автозаводчилар ҳужумни қанчалик уюштирмасин, валлийликлар дарвозаси олдига келганда тўпни мўлжалга уриша олмади. Учинчи маротаба 1:0 ҳисоби билан тугаган бу ўйин «Кардифф Сити» (Уэльс) командаси фойдасига ҳал бўлди.

ҲАЙКАЛ

Тошкент бунёдкорлари

Ҳар куни шаҳримиз кўчаларида юрганимизда савлат тўкиб турган биноларга, турли-туман иншоотларга кўзимиз тушади. Уларнинг жозибадор кўриниши, нақшлари, ажойиб бўёқлари ҳаммамизни ҳайратда қолдиради. Бу бинокор-пардозловчилар меҳнати самарасидир. Шаҳарда бунёд этилаётган барча объектларда меҳнат қилаётган пардозловчиларнинг куч-ғайрати халқимизга янада кўпроқ чиройли, хушбичим уй-жойлар, мактаблар, кинотеатрлар, клублар ва жамоатчилик бинолари ҳадя этишга қаратилган.

— Чиройли тикилган кийим киши ҳуснини очиб юборади. Шунга ўхшаш уйлар ҳам қанчалик кўркам, хушбичим бўлса, шунча шаҳар чиройига чирой қўшади,— дейди 1-пардозлаш трестининг бошқарувчиси ўртоқ С. Азизов.— Шунинг учун ҳам сувоқ-бўёқ ишларини халқимиз дидига монанд тарзда бажаришга интиламиз. Бунинг учун моддий-техника базамиз етарли. Қўли гул усталаримиз кўп.

«Главташкентстрой» ихтиёридаги бу трест 1966 йилда тузилганди. Шундан бери пардозчилар анчагина ишларни уддалашди. Меҳнат унумдорлигини ошириш, тежамкорлик, ишнинг сифати юзасидан коллектив ажойиб ютуқларга эришяпти. Чунончи, ўтган йили трест коллективи Улуғ Октябрь байрамини катта совғалар билан кутиб олди. 20, 24, 35, 66-қурилиш бошқармаларининг Н. Тавларидис, Т. Караниколос, Р. Поливтова, А. Аҳмедов бошлиқ сувоқчи, Ф. Чкодрас, А. Кабанов бошлиқ бўёқчи, А. Филатов бошлиқ дурадгорлар бригадаси азаматлари ўзлари ишлаган объектларни муддатидан илгари фойдаланишга топширдилар, давлат комиссияси уларнинг иш сифатини юқори баҳолади. Юбилей йилидаги улкан зафарлари учун 8 бригадага социалистик мусобақа ғолиби сифатида Октябрь 50 йиллиги номи берилди. Шу кунга қадар 9 бригада коммунистик меҳнат коллективи деган фахрли номга сазовор бўлганди. Булар орасида ўз ишининг моҳир усталари, жонкуяр ташкилотчилар — П. Титов, А. Сатторов, А. Кабанов ва бошқа ўртоқлар бошлиқ машъал коллективлар бор. Трестда коммунистик меҳнат зарбдорлари сони юзлаб ҳисобланади.

Трест маъмурияти ва партия ташкилоти асосий иш жараёнларини механизациялаш, иш технологиясини тобора такомиллаштиришга катта эътибор бермоқда. Ўтган йилдан бошлаб қоришма тайёрлаш, уни ташиш, кўпгина дурадгорлик ишлари машиналар ёрдамида бажариладиган бўлди. Йирик бинолар ва иншоотларни бўяшда қисилган азот мосламасидан фойдаланиш одат тусига кирди. Уй-жой биноларини бўяшнинг янгича, қулай усули жорий этилди. Бу соҳада ҳали кўп ишларни бажариш кўзда тутилган. Яқин 2—3 йил мобайнида пардозлаш ишларининг қарийб 70—80 проценти механизмлар воситасида бажариладиган бўлади.

Меҳнат жараёнларини механизациялаштириш, меҳнат унумдорлигини оширишда рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатлари ажойиб самаралар бераётир. Ўтган йили 19 та қимматли таклиф ишлаб чиқаришга жорий этилди ва трест 35 минг сўмликдан ортиқ фойда кўрди. Айниқса слесарлар Ложнетев, Корнев, Ляхов, Жигунов, механик Меджибжер, электрчи Қундусов ва бошқаларнинг ихтирочилик таклифлари яхши самаралар берди. Янгилик сари интилишда 24 ва 66-қурилиш бошқармаларининг коллективлари байроқдор бўлиб келмоқдалар.

Ҳар қандай ишнинг муваффақияти кадрлар билан боғлиқ, албатта. Бунга эътибор бермай туриб, кўзлаган мақсадга эришиш қийин. Буни трест раҳбарлари жуда яхши билишади. Шунинг учун ҳам бу ерда кадрларни танлаш ва тарбиялаш улардан ўз жойида фойдаланиш кўнгилдагидек ташкил этилган. Барча ходимларнинг самарали меҳнат қилиши, кўнгилли дам олиши ва ўқиши учун зарур ҳамма шарт-шароитлар яратилмоқда. Айниқса беш кунлик иш ҳафтасига ўтилиши трест коллективи учун муддаодаги иш бўлди.

Коллективдаги 400 га яқин комсомол-ёшнинг қарийб ярми институт ва техникумларда ўқимоқда. Уларга яхши шароит яратиб берилган. Трест коллективи ўқув юртларини битирган ёшлар билан тўлдирилмоқда. Шу билан бир қаторда шу ернинг ўзида кадрлар етиштиришга ҳам катта эътибор бериляпти. Ўтган йилнинг ўзидагина 400 ўрнига 502 кадр тайёрлаб, объектларга юборилди. 474 кишининг малакаси оширилди.

Қўли гул азамат нақќошлар ҳам ҳаётимизда фахрли ўрин олмоқдалар, элда ҳурмат-эътибор топмоқдалар. Улар чирой бераётган бинолар санъаткор халқ истеъдодига қўйилган ҳайкал бўлиб асрлар бўйи қолади.

С. ЖЎРАЕВ.

«Сибирьстальмонтаж» тресги Урта Осиё бошқармасининг қурувчи монтажчилари шаҳримизнинг «В-23», Марказ-4 ва Марказ-5 микрорайонларида ҳар бири 9 қаватли 38 та турар-жой биносини жадал суръатлар билан бунёд этмоқдалар.

СУРАТДА: Марказ-4 кварталидаги 9 қаватли уйлар қурилишида ишлаётган пешқадам монтажчилардан монтажчи В. Соловьев ва бригада бошлиғи А. Аваккумов ўртоқлар.

ЮБИЛЕЙ КЕЧАСИ

Куни кеча И. Охунбобоев номли ёш томошабинлар театрининг биноси санъат муклислари билан тўлди. Улар Учқун Раҳмоновнинг 50 ёшга тўлиши ҳамда ижодининг 30 йиллигига бағишланган кечага тўпландилар.

Бино фойесида Учқун ака иштирок этган «Синчалак», «Наташахоним», «Икки дил достони», «Тошкент — нон шаҳри», «Уйимизга марҳамат» каби фильмларнинг кадрлар и д а н кўргазма ташкил қилинган. Юбилей кечасини Ўзбекистон ССР халқ артисти Амин Турдиев очиб, томошабинларни Учқун ака босиб ўтган йўл билан таништирди.

Кеча охирида «Абдулла Набиев» спектаклидан парчалар кўрсатилди.

Т. ЮСУПОВ.

САЛОМ, НАВБАҲОР

Ўлкамизнинг боғларига, водийларига ҳар қанча боққанинг билан тўймайсан, киши. Уйимизга келин тушса хонадонимиз файзига файз қўшилади. Келинчакдай безанган ҳуснидор, холдор, гўзал наврўз — баҳор фасли ҳам бутун борлиқни ёшартириб, сепини кўз-кўз қиляпти.

Наврўз ҳар бир хонадонга қувонч, шодлик олиб келади. Наврўзни турли касб соҳиблари ўзларича нишонлайдилар. Деҳқонлар ўзларининг қудратли машиналарини далага олиб чиқадилар, соҳибкорлар токларни сўриларга кўтарадилар, боғбонлар мевали дарахтларни меҳр билан парваришлайдилар, бадиий сўз усталари баҳорни завқ-шавқла мадҳ этадилар.

Табиат ошиқлари — ботаникларчи? Низомий номли Тошкент Давлат Педагогика институти табиат ва география факультетининг талабалари ҳам навбаҳорни ўзгача кутиб олдилар.

Талабалар институтнинг Ҳумсондаги ўқув-тажриба базасида уч кун бўлишди. Бу ердаги ҳордиқ баҳор элчиларини кўриш ва уларни ўрганиш билан ўтди. Бойчечак, гунафша, лола ва шу каби ўсимликлар олами уларни мафтун этди.

Мароқли дам олиш тажриба участкасидаги мевали ўсимликларнинг тагларини юмшатиш, парваришлаш, янги кўчатлар ўтқазиш билан ўтди. Бу ишларга биология фанлари кандидати С. Худойқулов раҳбарлик қилди.

Наврўзни олқишлаш институтда ҳам яхши нишонланди. Ҳар навбаҳорда студентлар «Баҳор элчилари» деган кўргазма тайёрлашади. Унда ўлкамиздаги мавжуд ўсимликлар коллекциялари қўйилади.

Табиат бойлиги — халқ бойлигидир. Студентларимиз ана шу сўзнинг чин маъносини тўғри тушунишади. Бу бойлик қанчалик эъзозланиб сақланса, бизни қуршаб олган табиат ҳам шунчалик гўзал ва ҳосилдор бўлади. Ёш ниҳолларни синдириш, ғунчаларни сўлдириш каби ҳолларга чек қўйиш керак.

С. ЗИЕЕВ,
факультет декани,
фалсафа фанлари кандидати.

ТОШДАН ГУЛ УНДИРАЁТГАНЛАР

Шаҳримиздаги совғалар фабрикаси Иттифоқимиздаги барча республикаларга, ҳатто чет элларга ҳам ўзининг нафис ва жозибадор совғалари билан машҳурдир. Бу йил фабрика коллективи 70 номдаги етти миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Шундан уч минг сўмликдан ортиқ маҳсулот эса пландан ташқари мажбурият ҳисобига бажарилади. Фабрика совғалар учун турли маҳаллий тошлардан ҳайкалчалар, тарихий ёдгорликлар, суякдан ишланган лола, бойчечак, капрондан ишланган турли хил бош рўмоллари ишлаб чиқармоқда. Ҳозирда фабриканинг аҳил коллективи 12 та халқаро ярмарка ва виставкаларда қатнашиш учун буюртмалар олди. Улар Ҳиндистоннинг Мадорас, Суриянинг Дамашқ, Венгриянинг Будапешт, Болгариянинг Пловдив, ГДРнинг Лейпциг, БАРнинг Қоҳира ва иккита савдо саноат ярмаркасида — Бразилия ва Англияда қатнашади. Ҳозир бунга бутун фабрика аҳли бел боғлаб, бўлғуси совғаларнинг лойиҳаларини ишлашяпти.

Шу билан бир қаторда Алишер Навоий юбилейига ҳам фабрика зўр тайёргарлик кўрмоқда. Навоийнинг ёғочга ўйиб ишланган суратларини тайёрлашда ўзларининг бутун санъатларини бағишлаётган Ўзбекистон халқ рассоми, нақќош Тоҳир Тўхтахўжаев ва унинг талантли ёш ёрдамчиларидан Комилжон Каримов, Ямин Тиллаевлар юксак дид билан шоир расмини чизишди.

Навоий юбилейига атаб мармардан ясалган ҳайкалчалар — Шоҳизинда, Гўр Амир, Шердор мадрасаси, шоир асарларидаги қаҳрамонларнинг расмлари ва ҳар хил ёғочдан ишланган қаламдонлар тайёрланмоқда.

Фабриканинг бош рассоми Абрам Борцмер, рассом Вера Павловалар эса ажойиб бош рўмоллар и н и яратмоқдалар. Ҳозирнинг ўзида турли мамлакатлардан бу маҳсулотлар учун буюртмалар келмоқда.

СУРАТДА: Халқ рассоми Х. Тўхтахўжаев ва Я. Тиллаевлар ўзлари ишлаган Навоийнинг ёғочга ишлаб туширилган суратини кўздан кечиришмоқда. Пастдаги суратда эса фабриканинг бош рассоми А. Борцмер ва В. Павловалар янги рўмол намуналарини яратиш устида.

М. Нуриддинов фотолари.

«Учқун» трикотаж-галантерея фирмасининг меҳнатсевар коллективи халқимизнинг ўсиб бораётган талабларига жавоб берувчи маҳсулотлар ишлаб чиқаряпти. Тўқиш-йигириш цехининг зарбдор тўқувчиси Ҳ. Муҳиддинова ҳам фирманинг пешқадам ишчиларидандир. Беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажарувчилар ҳаракатига қўшилган бу меҳнаткаш аёл смена ва ойлик топшириқларини ортиғи билан адо этаётир.

СУРАТДА: Ҳ. Муҳиддинова.

ЖОНКУЯР МУАЛЛИМА

10-«а» синфида адабиёт дарси. Адабиёт ўқитувчиси Қундуз Абдуғаниева Ҳамид Олимжоннинг «Бахтлар водийси» шеърини шундай қизиқарли ўтар эдики, ўқувчилар бутун вужуди билан тинглашарди.

Қундузхон ҳар бир ўқувчининг кўнглига йўл топа оладиган меҳрибон, талабчан педагоглардан. У муаллима бўлишни мактабда ўқиб юрган вақтларидаёқ орзу қилар эди. 1948 йили Тошкентдаги 4-тўлиқсиз ўрта мактабни битирди. Ўша йили В. И. Ленин номли педагогика билим юртига ўқишга кирди. Билим юртида ўқиб юрган кезларида севган фанини қунт билан ўрганди.

Ўқишни муваффақиятли тугатгандан кейин, Ибн Сино номидаги 105-мактабда бошланғич синфларга дарс бера бошлади. У касбига бўлган муҳаббати, қобилияти натижасида тезда ўқувчи ва ўқитувчиларнинг ҳурматига сазовор бўлди.

Ёш муаллимани билим юртидаги маълумот қаноатлантирмади, шунинг учун 1953 йили Низомий номидаги педагогика институтининг тил-адабиёт факультетига сиртдан ўқишга кирди. Институтни муваффақиятли тугатгач, юқори синфларга севган фани — тил ва адабиётдан дарс бера бошлади. Дарс берар экан, мактаб программаси рамкаси билангина кифояланмай, тил ва адабиётга доир бошқа китоблардан олган қизиқарли маълумотларини талабаларига етказишга ҳаракат қилади. Бу билан у ҳам фанга, ҳам ўзига нисбатан муҳаббат уйғотади.

Қундузхон бўш вақтларида улгурмовчи ўқувчилар билан шуғулланади. Ҳар бир ўқувчининг аълочилар сафидан ўрин олиши учун ёрдамини аямайди. Шу сабабли ҳам у дарс берадиган синф ўқувчиларининг деярли 103 проценти яхши ўзлаштиради.

Қ. Абдуғаниева актив жамоатчи ҳамдир. У мактабнинг тил ва адабиёт бўйича метод бирлашма бошлиғи. У доим ўсиш, изланишда. Қундузхон ўзининг фойдали маслаҳатлари, педагогик методлари билан бошланғич ўқитувчиларга ёрдам беради. Қундузхоннинг исмини мактабда каттадан-кичик ҳурмат билан тилга олади.

Қундуз Абдуғаниева қўлида таҳсил кўрган ўқувчилар ҳозирги кунда республикамиз олий ўқув юртларида, фабрика ва заводларда самарали меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг ҳар бири Қ. Абдуғаниевани чуқур эҳтиром билан тилга оладилар.

М. АКРОМОВА.

● Иқтисодий ислоҳот амалда

Ҳозирча шаҳримиздаги 43 корхонада иқтисодий ислоҳот амалга оширилди. Бу йил пойтахтимиздаги ҳамма фабрика ва заводлар, фирмалар, комбинатлар ёппасига планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтиб ишлай бошлайдилар. Янгича шароитда ишлаётган корхоналарнинг иқтисодий ҳаётида қувончли ўзгаришлар юз беряпти. Улар реализация планлари бажарилганлиги, маҳсулот сифати яхшиланганлиги ва меҳнат унумдорлиги ошганлиги эвазига олинаётган фойдадан социал-маданий тадбирлар ҳамда моддий рағбатлантириш фондларидан ташқари ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди ҳам ташкил этмоқдалар.

Яқинда «Тошкент оқшоми» мухбири шаҳримизда биринчилардан бўлиб янги системага ўтиб ишлаётган комбинат, фирма ва фабрикаларнинг раҳбарларига «Корхонангизда ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондидан қандай фойдаланиляпти?» деган савол билан мурожаат қилди. Қуйида уларнинг шу саволга жавоблари билан танишасиз.

БИР САВОЛГА БЕШ ЖАВОБ

Н. МУТАЛОВ,
Сут комбинати директори:

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумига қадар корхоналар олиб борадиган капитал қурилишлар давлат бюджети ҳисобидан маблағ билан таъминланарди. Бу маблағ кейинчалик қайтиб олинмасди. Шунингдек, корхона асосий фондлардан фойдаланганлиги учун ҳам давлатга тўловлар тўламасди. Энди эса аҳвол ўзгарди. Янги шароитда корхона капитал қурилишни ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондидаги маблағ ёки банкдан олинадиган ссуда (қарз) ҳисобига бажаради. Асосий фондлардан фойдаланганлиги учун ҳар йили давлатга шу фондлар умумий қимматининг маълум проценти миқдорида тўловлар тўлаб туради. Шунинг учун ҳам корхона раҳбарлари янгича шароитда дастлаб асосий фондлардан самарали фойдаланиш, эскиб қолган ёки ортиқча асбоб-ускуналарни пуллаб юбориш ҳамда катта ҳажмда ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди юзага келтириш ҳақида ўйлайдилар.

Комбинатимиз ўтган йил апрелдан планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасида ишлаяпти. План бўйича 1967 йилнинг 9 ойида 40 минг сўм миқдорида ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди ташкил этишимиз керак эди. Лекин коллектив янги шароитда илгари ҳеч кўрилмаган ғайрат билан ишлаб, реализация планини ошириб бажарди. Комбинатнинг рентабеллик даражаси ҳам юқори бўлди. Шунинг натижасида йил охирига келиб ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига ажратилган пул 52 минг сўмни ташкил қилди. Бу — бизнинг ўз «чўнтагимиз»даги маблағдир. Биз уни ишлаб чиқаришни ривожлантириш йўлида қандай истасак шундай сарфлаймиз. Шу маблағ ҳисобидан комбинат янги сут насослари, станок ва компрессорлар, машиналар сотиб олди. Творог цехини реконструкциялаш тугалланиш арафасида турибди, сутларни идишларга қуядиган янги цех қурилмоқда. Бу цех қуриб битказилгач, комбинатмиз кунига қўшимча 25 тонна маҳсулот ишлаб чиқариш имкониятига эга бўлади.

1968 йилда ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига 60 минг сўм ажратиш планлаштирилган. Биз бу маблағни асбоб-ускуналарни, модернизация қилиш, эски цехларни реконструкциялашда фойдаланамиз.

●

М. ФАЙНЛЕЙБ,
3-автокомбинат директори:

Янги системанинг афзалликлари комбинатимиз ҳаётининг ҳар соҳасида яққол кўриниб турибди. Биз энди капитал қурилишни амалга ошириш, машиналарни қайта жиҳозлаш, янги эҳтиёт қисмлар ва асбоб-ускуналар сотиб олиш учун беқиёс имкониятларга эга бўлиб қолдик. 1967 йилда комбинатимизда ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига 90 минг сўм ажратилди. Янги системага ўтиб ишламасдан илгари корхона бу маблағнинг ўндан бирига эга бўлолмасди.

Мавжуд имкониятдан фойдаланиб кўпгина тадбирларни амалга оширмоқдамиз. Комбинатимиз учта территорияга эга. Асосий территориямиз Болгар даҳасига бораверишда Манжара кўчасида, қолган 2 таси эса Ҳамза станцияси ва Победа парки ёнида жойлашган. Илгари ҳар учала территориямизга бораверишдаги йўллар ўнқир-чўнқир бўлиб ётарди. Биз ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондидаги маблағ ҳисобидан шу йўлларни текисладик. Бундан ташқари икки юз автомобил сиғадиган айвон, бензин заправка қиладиган станция қурдик, енгил автомобилларнинг ғилдирагини текширадиган оптик стенд сотиб олдик.

Комбинатда ҳаракатдаги составни қайта жиҳозлаш ишлари тўлалигича ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди ҳисобига бажарилаяпти. Кейинги бир йилда 20 та бортли автомашина юкни ўзи ағдарадиган қилиб қайта жиҳозланди. Нон ташийдиган машиналарнинг қуввати оширилди. Илгари бу машиналар 1500 килограмм юк кўтарарди, ҳозир 1800 килограмм юк кўтаряпти.

Қ. ШУКУРОВ,
заргарлик фабрикасининг директори:

Ўтган йили план бўйича ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига 6 минг сўм маблағ ажратилиши керак эди. Лекин амортизация ҳақи ва кераксиз асбоб-ускуналарни сотиб юбориш натижасида тўпланган маблағлар қўшилиб, ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди 22 минг сўмни ташкил қилди.

Корхонамиздаги ҳозирги шароитда кенг ҳажмда капитал қурилиш ишлари олиб бориш, ишлаб чиқаришни тўла механизациялаштириш ва автоматлаштириш учун имконият йўқ. Аммо шунга қарамасдан биз ўз ихтиёримиздаги маблағдан самарали фойдаланишга ҳаракат қиляпмиз. Бу йил эски асбоб-ускуналарни модернизация қилиш ва алмаштиришга 18 минг сўм, ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва уни ташкил қилишни яхшилашга 2 минг сўм, илғор технологияни ва НОТни жорий этишга 4 минг сўм, маҳсулот сифатини яхшилашга 2 минг сўм сарфлаш мўлжалланяпти. Корхонада шу мақсадларда ўтган йили ҳам талайгина маблағ сарфланганди.

Ишлаб чиқаришни ривожлантириш йўлида изчиллик билан ҳаракат қилаётганлигимиз коллектив олдидаги катта вазифаларни муваффақиятли бажариш учун йўл очаяпти. Корхонамизда ойлик, квартал топшириқлари ўз вақтида бажарилмоқда, маҳсулотларнинг харидоргирлиги ошмоқда. Ишчи ва инженер-техник ходимларимиз январь, февраль ойи топшириқларини ошириб бажардилар. Азамат коллектив 326 минг сўмликдан ортиқ ҳар хил заргарлик буюмлари ишлаб чиқариб март ойи планини ҳам муваффақият билан ўринлатди.

●

И. ШОДИБЕКОВ,
«Учқун» тўқимачилик галантерея фирмасининг директори:

Фирмамизда ҳозир ишчи кучи етишмаётганлиги сабабли айрим кўрсаткичлар бўйича белгиланган планларни бажаролмай қоляпмиз. Масалан, корхонамизда январь, февраль ойларида реализация плани бажарилган бўлса ҳам, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани бажарилмади. Мавжуд қийинчилик бизни корхонага янги асбоб-ускуналар сотиб олиш йўли билан меҳнат унумдорлигини ва ишлаб чиқаришни механизациялаш даражасини оширишга ундаяпти. Планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системаси бунинг учун яхши имкониятлар яратиб берди.

Ўтган йили давлат банкидан 41 минг сўм миқдорида ссуда олиб, шунга асбоб-ускуналар сотиб олган эдик. Биз бу қарзни йил охирида ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига ажратилган маблағ ҳисобидан қопладик. Бу йил корхонамиз жами 81 минг сўмлик асбоб-ускуна сотиб олади.

Фирмада ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига ажратилган маблағ йилдан йилга ортиб бормоқда. Шунга яраша режаларимиз ҳам кўпайиб боряпти. Биз 54-разъезд яқинида янги фирма қуришга киришяпмиз. Бу объект фойдаланишга топширилгач, Ўрта Осиёда ягона бўлган корхонамиз ишлаб чиқараётган маҳсулот ҳажми ва ассортименти янада кўпаяди.

Х. ЖУНАЙДУЛЛАЕВА,
тамаки фабрикаси директори:

Фабрикамиздаги кўпчилик машина-механизмлар эскириб қолган. Келгусида корхона манфаатлари бу машина-механизмларни янгиси билан алмаштиришни тақозо қилади. Шунинг учун ҳам биз ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондидаги маблағдан асосан янги машина-механизмлар сотиб олишда фойдаланяпмиз. Ўтган йили фабрикада ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига ажратилган маблағ 59 минг сўмни ташкил қилганди. Биз шу маблағнинг 48 минг сўмини янги машина-механизмлар сотиб олишга сарфладик.

Янги машина-механизмлар корхонада қўл кучидан фойдаланишни камайтириб, меҳнат унумдорлигини оширмоқда. Кўплаб эҳтиёт қисмлар тежалиб, ремонт учун кетадиган вақт қисқармоқда. Илгари машина-механизмларнинг узоқ вақт ремонтда ётиши ой ва квартал охирида штурмчиликка сабаб бўларди. Натижада маҳсулот сифати пасайиб, ишлаб чиқариш бир меъёрда ривожланмасди. Эндиликда бундай ҳолларга барҳам бериляпти.

Яқин уч-тўрт йил мобайнида биз ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди ҳисобига ҳамма цехлардаги машина-механизмларни янгиси билан алмаштирамиз.

ЧЕТ ЭЛЛАРДАН ОЛИНГАН ХАБАРЛАР

ТАСС, АПН

Венгер халқи ўз мамлакати гитлерчи босқинчилардан озод қилинганидан кейин турмушнинг турли соҳаларида ажойиб муваффақиятларга эришди. У ўз ерини кўп сонли янги қурилишлар, боғлар ва узумзорлар билан безади. Қачондир яланглик бўлиб ётган ерларда ҳозир металлургия, нефть химияси, энергетика улкан корхоналарининг корпуслари, автомобиль, нозик электрон ва радиотехника аппаратлари ишлаб чиқарадиган заводлар қад кўтариб турибди. Кооператив тузуми қишлоқлар қиёфасини ўзгартирди, деҳқонларнинг маданияти ва маиший турмушини яхшилади, фан, адабиёт ва санъат гуллаб-яшнади.

Ушбу репортаж Венгрия қишлоқларидан бирида маданият ва халқ ижодиётининг гуллаб-яшнаётгани ҳақида ҳикоя қилади.

Бугун — Венгриянинг фашист — босқинчиларидан озод қилинган кунга 23 йил тўлди

ВЕНГРИЯ БАҲОРИ

Чироқлар ўчди ва саҳнада бирдан Венгрия баҳори бошланиб мавж урди ва куйлай бошлади. Олма дарахтлари гуллагандай, унинг барглари ёқимли шаббодада гир-гир айланиб гуллаб турган чаманзорлар устида учаётгандек бўлди.

«Бачкаи сетеш» деб аталган ҳаваскорлар ансамблининг концерти ана шундай бошланди. Саҳнага халқ кийимида ўрта яшар деҳқон аёл чиқиб оддий ашулани айтди. Бу қадимги қўшиқ ўз севгилисини кутаётган қиз ва душманлар билан жанг қилаётган йигит ҳақида эди. Қиз севгилиси қайтадиган йўлга тикилганича кутгани-кутган... Қўшиқнинг сўзлари ҳам куйи ҳам оддий. Бироқ қўшиқ айтувчининг ўзи кишида катта таассурот қолдиради. Унинг ажин босган жигарранг қўллари этаги устига қовуштирилган, оёқлари маҳкам босиб турибди, имо-ишоралари қатъий. Бу қўшиқ айтувчи аёл Батмоноштор қишлоғидаги чорвачилик фермасида ишлайди.

Деҳқон аёлдан кейин саҳнага чиққан уч ашулачи халқ қўшиғини ижро этди, бир гуруҳ рақсчилар ўйнади.

Танаффус вақтида фойеда блокнотига нималарнидир ёзиб қўяётган киши менинг диққатимни ўзига тортди. Бизни таништирдилар. Бу киши Венгрия давлат ашула ва рақс ансамблининг раҳбари Миклош Рабаи эди. Мен ўзининг ажойиб коллективи билан дунёнинг ярмини айланиб чиққан таниқли хореографнинг бу ердаги концертга келганидан таажжубда эдим. Бу ерда Миклош Рабаи ўзи учун қандай янгиликларни кўра оларкин?

— Атом ва электроника асрида баъзи хореографлар ва музикачилар халқ ижодиётининг хазинаси бўлган фольклорга қўл силтамоқдалар, — деб жавоб берди у. — Бундайларни ҳозирги замоннинг энг яхши мақом ва рақсларигина қизиқтиради. Мен бундай қарашлар бир томонли ва сунъий равишда суқиштириляпти деб ўйлайман. Бугунги концерт бунга далил бўла олади. Ахир бу йигит ва қизлар ўзлари учунгина рақс қилишмадику. Уларнинг оёқларида ҳам музика бордек туюлади. Бу рақслар вақтида айтилган қўшиқлар ҳам чинакам халқ қўшиқларидир.

— Сиз блокнотимга нималарни ёзиб қўйганимни сўраяпсизми?—деб сўзида давом этди Миклош Рабаи, — шишалар билан қилинган рақснинг баъзи мақомларини ёздим. Биз ансамблимизда илгари ҳам бу мақомлардан сал бошқачароқ фойдаланган эдик. Бугун саҳнада кўрганимиз шу одамлар туғилиб ўсган ернинг алоҳида ва мислсиз руҳидан келиб чиқади.

Мен «Бачкаи сетеш» ансамблида қатнашаётган йигит ва қизлар билан гаплашмоқчи, уларнинг турмуши, қизиқишлари билан танишмоқчи бўлдим. Бая шаҳрининг район марказидан Батмоноштор қишлоғигача бўлган йўл саккиз километр келади. Биз у ерга Бая район партия комитети маданият ва пропаганда бўлимининг мудири Янош Мольнар билан бирга бордик. Қуёшли қурғоқ кун эди. Тош йўл бўйлаб Кошут номидаги кооперативнинг далалари, боғлари, узумзорлари чўзилиб кетганди.

Мана ўша ажойиб халқ рақсчиларининг ватани деб хаёлимдан ўтказдим мен ва яқинда бўлиб ўтган концертнинг рақс манзараси эсимга келди. Бу манзарада тун, бошлари устига саватлар кўтаришган соқчи рақсли қизлар аста-секин оёқ ўйини ўйнаб саҳна айланишгани, жарангдор ашула билан эҳтимол тутилган узум ўғриларини қўрқитишгани ва шу билан бир вақтда қоронғи тунда қўрқинчли бўлмаслиги учун ўзларига далда беришгани тасвирланган эди.

Мана Батмоноштор қишлоғига ҳам етиб келдик. Машинамиз янги қурилаётган бино олдида тўхтади. Кооператив раиси Вида Петер шағал, қум ва цемент уюмлари ёнида юрибди. Бу ерда янги маданият уйи қуриляпти, унинг деворлари ҳозирданоқ кўтариб қўйилган.

— Бу синалаётган лойиҳадир, — деди фахрланиб Вида Петер. — Бу ерда кўп нарсалар—кино зали ҳам, турли тўгараклар учун хоналар ҳам, эспрессо (қаҳвахона) ҳам бўлади. Қурилиш ишлари икки миллион форинтга бориб тушади.

— Маданият уйини қишлоқ совети қуряпти, лекин кооператив унга ёрдам бермоқда. Биз 200 минг форинт пул ажратдик ва 100 минг форинтлик ишни бажариб қўйдик. Турган гапки кооператив учун бу пул ошиқча эмасди. Лекин уни биринчи навбатда маданият уйи қурилиши учун сарфлашга қарор қилдик. Нима учун десангиз маданиятга интилиш ўсяпти. Қаранг, ҳамқишлоқларимизнинг уйларида ҳозир қанчадан-қанча телевизор, радиоприёмниклар бор. Лекин ансамбль бизнинг энг асосий фахримиздир.

Ансамбль раҳбари Иштван Лавикович ва унинг ўртоқлари билан биз репетиция вақтида учрашдик.

— Бизда венгер онасидан туғилиши билан от елдиришни ва рақс қилишни билади дейишади, — деди кулимсираб Лавикович.

Лавиковичнинг ўзи чорвадор, ёши йигирма бирда. Қишлоқда рақс ансамбли тузишга қарор қилишганларида шаҳардан малакали раҳбар таклиф этишмоқчи бўлдилар. Аммо ўша вақтда бу иш учун маблағ йўқ эди. Шунда Лавикович ансамблга раҳбарлик қилишни ўз устига олди ва бу ишда катта маҳорат кўрсатди.

— Ансамбль учун керакли кийимларни ким тикиб беради, Иштван?

— Батмоношторнинг кекса аёллари қадимги суратларга қараб тикишади, қизларимиз эса уларга ёрдам беришади ва бу санъатни ўрганишади.

Будапештда вақтдалигимдаёқ менга Венгрияда ўн икки ярим мингдан кўпроқ ҳаваскорлик ансамбли, халқ хори ва оркестри борлигини айтган эдилар. Шу нарса характерлики венгерлар тарихи, уларнинг эркесвар руҳини ўзида акс эттирувчи халқ санъати ҳар бир ҳаваскорлик коллективининг мустаҳкам негизи ҳисобланади.

Мен Миклош Рабаи билан бўлган суҳбатимни, унинг халқ санъатини коринф устунларининг равоқларидаги гулчамбар нақшларга ўхшатганини эсладим.

— Ҳақиқатан ҳам коринф устунларининг равоқларини безатувчи нақшлар шунчалик керакми ўзи? Ахир бу устунлар даставвал таянч ҳисобланади ва улар бинони суяб туриш учун қилинган. Бироқ шу нақшлар равоқ бўлмаганида барча мавжуд устунлардан энг гўзали бўлган коринф устунларининг ўзи ҳам бўлмасди-да. Халқ санъати ҳам шундай. У халқ руҳини, унинг миллий моҳиятини ифодаловчи гулчамбар ҳисобланади, — деган эди у менга.

Е. МЕДВЕДЕВА,
АПН мухбири.

●●●

БУДАПЕШТ. Буда шаҳрининг Дунай дарёсининг соҳилидан кўриниши. Бу қадимий районнинг қиёфасида янги бинолар қадимий бинолар билан уйғунлашиб кетган.

В. Соболев фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

Социализм мамлакатларида

+ + +

ГДР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ЮКСАЛИБ БОРМОҚДА

Германия Демократик Республикасининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари республика социалистик конституциясининг лойиҳасини бутун халқ муҳокама қилаётган шу кунларда деҳқонларнинг июнь ойида ўтказиладиган конгрессига тайёргарлик кўра бошладилар. Бу улкан анжуман ривож топган социалистик жамият қуриш юзасидан Германия Бирлашган Социалистик партияси VII съезди қўйган вазифалар асосида ГДР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш йўлларини белгилайди.

Деҳқонларнинг 1965 йилда бўлиб ўтган IX конгрессидан буён ГДР қишлоқ хўжалиги ҳамма соҳаларда катта муваффақиятларга эришди. Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳажми ўтган йили 1965 йилдагига нисбатан 13 процентдан зиёд кўпайди. Деҳқонлар барча кўрсаткичлар бўйича планни бажариб, 1967 қишлоқ хўжалик йилини айниқса муваффақиятли тугалладилар. ГДРда донли экинларнинг ўртача ҳосили 1967 йилда гектар бошига қарийб 31 центнерни ташкил этди.

Ишлаб чиқариш процессларининг тобора кенг кўламда механизациялаштирилганлиги республика қишлоқ хўжалигини муваффақиятли ривожлантиришга яхши таъсир кўрсатмоқда. Ўтган йили қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш кооперативлари ва халқ имениелари машина паркига яна 10180 трактор қўшилди. Эндиликда республика далаларида 130 мингдан кўпроқ трактор, 17 минг ғалла ўриш комбайни, картошка кавлайдиган ва картошка экадиган шунча комбайн ва кўпгина бошқа машиналар ишлаб турибди.

Швейцарияда чиқадиган «Блик» газетасининг саҳифаларида гангстеризм ўсиб бораётганлиги тўғрисидаги тема тобора кўпроқ ўз аксини топмоқда. Шу нашриётнинг газетхонлари томонидан олинган расмда рассом қуйидагича «рационализаторлик таклифи» киритди.

ТАСС фотохроникаси.

АНГЛИЯДА НАМОЙИШЛАР

Яқинда Англиянинг пойтахти Лондонда тинчлик учун курашчиларнинг жуда катта намойиши ўтказилди. Минглаб лондонликлар Трафальгар майдонидаги Американинг Вьетнамга қарши агрессиясига норозилик билдириш митингида қатнашдилар. Митинг қатнашчилари олдида таниқли инглиз артисткаси Ванесса Редгрейв нутқ сўзлади. У аёл митинг қатнашчиларини ўз мамлакатининг озодлиги учун курашаётган Вьетнам ватанпарварларини қўллаб-қувватлашга чақирди. «Вьетнам халқининг ғалабаси — ўз мамлакати тинчлигининг ягона воситасидир», деди Ванесса Редгрейв.

Митингдан сўнг намойишчилар АҚШнинг Вьетнамдаги урушига қарши норозиликларини билдириш учун Америка элчихонасининг биноси жойлашган Грозвенор майдони томон йўл олдилар. Намойишчилар «Вьетнам халқи ғалаба қозонади!» деган шиорларини кўтариб бордилар. Майдонда намойишчиларни 2 мингдан ортиқ отлиқ ва пиёда полициячилар кутиб олишди. Намойишчилар билан полициячилар ўртасида бўлган тўқнашув натижасида 300 кишидан кўпроқ намойишчилар қамоққа олинди.

СУРАТДА: Полиция намойишчиларни тарқатмоқда.

«Дейли миррор» — АПН фотоси.

● Йўл хотиралари

Хоккайдо ерида

Токиодан Хоккайдо оролининг бош шаҳри ҳисобланган ва 1972 йилда бўладиган қишки олимпиаданинг бўлғуси пойтахти Саппорогача 900 километрча келади. Биз бу ерга самолётда 70 минутда келиб етдик.

Сиз Японияда мамлакат аҳолисининг кўпайиб кетганлиги ҳақидаги гапларни тез-тез эшитасиз. Хоккайдо мисоли эса бундай ривоят тарафдорларининг далилларини рад этади. Бу орол мамлакат территориясининг бешдан бир қисмини эгаллаган. Бу ерда аҳоли сони Токиодагига қараганда икки баравар кам. Хоккайдода жойлашиб қолишни истовчилар кам топилади. Бу унинг табиати саҳий эмаслигидан ёки оби ҳавосининг ёмонлигидан эмас албатта. Бу ерда иш топиш қийин.

...Аэродромдан Саппорогача машинада бир соат юрилади. Йўл дастлаб тепаликлар орасидан айланиб ўтади, сўнгра шоликорлар яшайдиган жойлардан бири бўлган Исикари текислигига олиб чиқади.

Саппоро шаҳрига кириб бордик. Бу ерда 800 минг киши яшайди. Кўз олдимизда қоғоз ишлаб чиқарувчи фабрикалар, цемент заводлари, енгил ва озиқ-овқат саноатининг кўп сонли корхоналари намоён бўлди. Бизга «Саппоро биру» деб аталган икки пиво заводининг бутун мамлакатда шуҳрат қозонганини гапириб бердилар. Ёз вақтларида бу заводлар тўла қувват билан ишлаган пайтларда ҳар бири шиша, бочка ва банкаларда 300 минг литрдан пиво ишлаб чиқараркан.

Бу ердаги телевидение минораси аҳолининг фахри ҳисобланади. Унинг тепасидан шаҳар кафтдагидек кўринади. Геометрик жиҳатдан тўғри жойлашган кўчалар Тоиохир дарёсининг соҳиллари бўйлаб кенг ёйилиб ётади. Унинг ғарб томондаги чеккаси тепаликларга бориб тақалади.

Шаҳар Токиога қараганда каттароқ майдонни эгаллаган. Унинг марказий бир ерида Япониядаги барча шаҳарлардагидек маъмурий идоралар, универсал магазинлар, отелларнинг кўп қаватли кулранг бинолари («билдинг»лар) қад кўтариб турибди.

Бу ердан кўпи билан 500 метр нарироқда эса шамоллар таъсиридан ранги ўчган ва бир-бирига қапишиб турган уйлар тизилиб кетган. Баъзи кўчалар кичик магазинлар қаторидан иборат. Тасодифан ёнғин чиқиб қолса бутун кварталнинг ёниб кетиши мумкин.

Саппоронинг жанубий чеккасида ёғоч бинолар эмас, балки тўрт қаватли ғишт бинолар, автопарк ва казармалар текис қатор бўлиб турибди. Булар америкаликлар қурган ҳарбий шаҳарча Макоманайдир. Ҳозир бунда «ўз-ўзини мудофаа қилиш» қўшинларининг бўлинмаси жойлашган. Ҳозир Хоккайдода умумий сони 50 минг кишидан иборат бўлган ҳарбий қисмлар жойлашиб турибди. Бу ернинг кўчаларида ҳарбийларни тез-тез учратасиз, осмонда ҳа деб реактив самолётлар учиб юради.

Хоккайдода 1876 йилда қурилган университет шаҳар маданий ҳаётининг маркази бўлиб қолган, унда саккиз факультет бўлиб, 10 минг студент ўқимоқда.

Студент таълим олганлиги учун ой сайин ўртача 16 минг иен пул тўлаши керак. Бу озмунча пул эмас. «Ниси нихон» газетаси студентларнинг турмуши ҳақида шундай деб ёзган эди: «1960—1966 йилларда мамлакатда кенг истеъмол буюмларининг нархи 40 процентга, ўқиш нархи эса товарлар ва билим бериш билан боғлиқ бўлган хизматлар нархини қўшиб санаганда 70 процентга ошди».

Хоккайдо университетининг умумий ётоқхоналари ҳажм жиҳатидан жуда кичкина. Шунинг учун бир қисм студентлар хусусий квартираларда ва уй бурчакларида ижарада турадилар. Студентлик турмуши осон эмас. Кундузи машғулотлар ўтказиладию, кечалари кўплари ишлайдилар. Бир хиллари хусусий дарс беришади, яна бир хиллари йўл қурилишларида ишлайди. Япониялик кўпгина ёш олимларга ҳам кечқурунлари қўшимча ишлашга тўғри келяпти.

Мен университет аудиторияларининг бирида студентлар ўлтиришига йўлиқиб қолдим. Ўтириш столлари пиво тузланган данаклар ва қуритилган балиқлар билан безатилганди. Меҳмондорчилик камтар бўлса ҳам хушчақчақ ўтди. Сочлари оқарган профессор яқинда студент бўлган ёшларни табриклади. Вақт кеч бўлиб қолса ҳам ҳеч ким кетмади. Мендан СССР студентларининг турмуши ҳақида гапириб беришни сўрашди. Ҳайрон бўлиб такрор сўрайдилар: «Сизда студентлар ўқигани учун ҳақ тўламагани устига стипендия ҳам олаётгани рост гапми?»

Сўнгра гап ўқув юртларини томомлаб чиқувчиларнинг тақдирига кўчди. Қишлоқ хўжалик факультетини тамомлаб чиққан ёш мутахассисларнинг 90 процентидан кўпроғи қишлоқ хўжалиги билан ҳеч қандай алоқаси бўлмаган хусусий компанияларга ишга кирмоқдалар. Қолганлари қишлоқларига қайтиб, олган билимларини ўз оталарининг ерларини ишлашда қўлланадилар.

... Хоккайдода «Япония—СССР» жамиятининг бўлими фаол иш олиб боряпти. Бу ерда Советлар мамлакатидан келган меҳмонларни ҳамма вақт иссиқ кутиб оладилар, меҳмонхонага жойлаштирадилар, шаҳарнинг хушманзара жойларини ҳавас билан кўрсатиб берадилар. Жамият активларидан бири бўлган кекса аёл СССРда бўлган экан. У менга «Майли ўн йилдан кейин бўлса ҳам Саппорода болалар учун ҳеч бўлмаса битта сарой қуриш учун бошқалар билан бир қаторда бутун кучимни сарфлайман! Бу япониялик меҳнаткаш аёлларнинг орзусидир. Биз ҳозир уни қуриш учун керакли маблағни тўплай бошладик» деди.

Японияни ташкил этувчи 30 йирик оролдан Хоккайдо Совет Иттифоқига энг яқин ерда турган орол ҳисобланади. Эҳтимол шунинг учун бу ерда оддий японияликларнинг ғарбдаги тинчликсевар қўшнисига муҳаббат билан муносабатда бўлаётганликларини, уларнинг совет халқи билан дўст тутиниб, ҳамкорлик қилишга интилаётганликлари айниқса яхши сезилиб туради.

Г. МЕТЮШИН.
АПН мухбири.
Саппоро—Токио.

ҚАТЪИЯН ҚОРАЛАМОҚДАЛАР

● ЖЕНЕВА. Шо-де-Фон шаҳридаги прогрессив жамоатчиликнинг митинги «Вьетнамнинг мустақиллиги учун. Америка ҳарбийларининг жиноятларига қарши!» деган шиор остида ўтди.

Митинг қатнашчилари Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронти вакилларидан икки кишининг нутқини зўр иштиёқ билан кутиб турар эдилар. Аммо, юстиция федерал департаменти ва полиция уларнинг нутқ сўзлашига рухсат бермади. Митинг қатнашчилари қабул қилинган резолюцияда АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясини қатъиян қораладилар ва шу билан бирга Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронти вакилларининг нутқ сўзлашини Швейцария маъмурлари тақиқлаганига қарши норозилик билдирдилар.

● ЛОНДОН. Глазгода Вьетнамда тинчлик учун курашувчи Британия кенгаши маҳаллий ташкилотининг конференцияси бўлди. Бу конференцияда Шотландиянинг таниқли жамоат арбоби Лорд Маклеод Америка қўшинларининг Вьетнамда заҳарли газ ишлатаётганликларини кескин қоралаб гапирди. «Қўшма Штатларнинг, — деди у. — Вьетнамда бактериологик ва химия урушини кенг кўламда олиб бориш режаларига қарши Англия ҳукуматининг шу вақтгача норозилик билдирмаганлиги шармандали бир ҳолдир. Лорд Маклеод мамлакатнинг ҳамма қисмида Американинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши намойишини давом эттиришга даъват қилди.

● БОНН. Эссен шаҳридаги намойиш «АҚШ Вьетнамдаги қирғинчиликни тўхтатиши керак», «Биз Германия Федератив Республикаси ҳукуматининг Америка агрессиясини маънавий ва молиявий жиҳатдан қўллаб - қувватлашига қаршимиз», деган шиор остида ўтди.

Шундан кейин ўтказилган кўп кишилик митингда сўзга чиққан нотиқлар Ғарбий Германия аҳолисига мурожаат қилиб, Бонн ҳукуматининг АҚШ томонидан Вьетнам халқига қарши олиб борилаётган ваҳшиёна урушни бундан буён қўллаб - қувватлашига йўл қўймасликка чақирди.

● НЬЮ-ЙОРК. Нью-Йорк мэри Жон Линдсей Деннерда сўзлаган нутқида Жонсон ҳукуматининг Вьетнамда ўтказаётган сиёсатини кескин танқид қилди. У айтдики, Вьетнамдаги уруш АҚШнинг ўзида ажралиш рўй беришига сабаб бўлди. «Осиё ва Африкадаги кўп мамлакатларнинг АҚШдан юз ўгиришига олиб келди».

● ВАШИНГТОН. «Вьетнамдаги урушга қарши курашувчи давлат хизматчилари» ташкилоти вакилларининг Оқ уйга топширилган арзномасида бундай дейилади: «Биз, давлат хизматчилари мамлакатимизнинг Шарқи-Жанубий Осиёдаги сиёсатига қарши чиқамиз».

«Биз АҚШ президентини Вьетнамдаги ўз сиёсатини ўзгартиришга, ҳарбий кучлардан фойдаланишни тўхтатишга ва Шарқи-Жанубий Осиёда тинчлик ўрнатиш учун масалани сиёсий жиҳатдан ҳал этиш йўлларини қидириб топишга даъват этамиз», — деб таъкидланади арзномада.

(ТАСС).

Софиядаги халқ театри Ф. М. Достоевскийнинг «Ака-ука Карамазовлар» пьесасини қўйди. Пьесани СССР халқ артисти Б. Н. Ливанов саҳнага қўйди, РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Г. Н. Попов музика ёзди.

СУРАТДА: спектаклдан бир кўриниш. Алёша — артист Любомир Киселичкин, Дмитрий — Болгария Халқ Республика Халқ артисти Стефан Гецов.

БТА—ТАСС фотоси.

Карл Маркс туғилган куннинг 150 йиллиги олдидан

КАРЛ МАРКС ВА ФРИДРИХ ЭНГЕЛЬС МУЗЕЙИДА

Карл Маркс ва Фридрих Энгельснинг Москвадаги Музейини ҳар куни минглаб кишилар томоша қилади. Унинг экспозицияси катта бир тарихий давр — марксизмнинг биринчи қадамидан бизнинг кунларимизгача бўлган давр — марксизм ва ленинизм ғоялари тантана қилган давргача бўлган вақтни қамраб олади.

Музейнинг тўққизта зали бор. Ҳужжатлар Маркс билан Энгельснинг материализм ва коммунизм сари босган йўлини қадам-бақадам ифодалаб, уларнинг революцион пролетар партияси учун бўлган кураши тўғрисида ҳикоя қилиб беради.

Экспозицияда «Коммунарлар союзи», I интернационал, Париж Коммунаси қаҳрамонона тарихий фаолияти ифодаланади. «М а р к с. Энгельс ва Россия» деган махсус тема бор. «Россия Европадаги революцион ҳаракатнинг илғор отрядини ўзида мужассамлаштирган» деб ёзган эди 1882 йили марксизмнинг улуғ асосчилари. Маркс ва Энгельс Россия тарихий экономикаси ва маданиятини батафсил ўрганиб, унинг ички ривожланиш тарихини билишган ҳамда рус революционерлари билан мустаҳкам алоқа боғлашган эди.

Музейда К. Маркс Ф. Энгельснинг шахсий коллекцияларига тааллуқли камёб буюмлар, уларнинг оила аъзолари тушган камёб суратлар тўлдирилган альбом сақланмоқда.

Охирги зал «Марксизм ва ленинизм ғоялари тантанаси» ни ифодалайди. У экспозицияда Маркс таълимотининг В. И. Ленин томонидан давом эттирилиши, коммунизм қурилишида Совет Иттифоқининг қўлга киритган муваффақиятлари, барча ер юзидаги халқлар тинчлик учун олиб бораётган кураш тўғрисида ҳикоя қилинади. Музейнинг энг сўнгги экспозициясидаги жаҳон харитаси ва у залдаги бошқа ҳужжатларда жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг ўсиши ва мустамлака системасининг емирилиши ёрқин ифодаланган.

Суратларда: Карл Маркс ва Фридрих Энгельс музейида. Е. Белостоцкая билан Ю. Фридманнинг «Коммунизм машъали» скульптураси.

Париж коммунасининг қаҳрамонона курашига бағишланган стенд ёнида.

В. Черединцев фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

Оқшом суҳбатлари

БЕМОР КЎРИШ

Кечаси соат ўн иккилар эди. Кўча эшигимиз тақиллаб қолди. Чироқни ёқиб енгил кийиниб эшикни очдим. Остонада қўшнимиз Маъруф аканинг аёли Кифоят опа турарди. У бесаранжом кўринди.

— Э, келинг, келинг қўшни, — дедим мен унинг бемаҳалда чиққанига бироз таажжубланиб, — тинчликми?

— Шукур тинчликку-я, лекин Маъруфжон акангиз яна безовта қилаяпти, иссиғи кўтарилиб кетди.

— Тушга яқин туппа-тузук эдилар дегандингиз-ку, яна нима бўлди? — дедим мен ҳайрон бўлиб.

— Ким билади дейсиз? Бугун якшанбамасми, келди-кетди кўп бўлди. Айниқса тушдан кейин ишхоналаридан келган йигитлар кўп ўтиришди. Кайфларим боракан, шулар уринтиришдимикин?..

Аҳвол равшан бўлганди. Гапни чўзмасдан дархол уйга кириб «тез ёрдам»га қўнғироқ қилдим...

— Узилибди, — деди ёрдамга етиб келган врач қисқа қилиб, — касалхонага олиб борилмаса бўлмайди. Врач укол қилиб дастлабки ёрдамни кўрсатгач, машина зудлик билан беморни 3-шаҳар касалхонасига олиб кетди...

Маъруф ака билан биз кўп йиллик қадрдон қўшнилармиз. Бу камтар, меҳнаткаш одам жигар ва ўт қопчасининг қаттиқ шамоллаши натижасида оғир касалга чалиниб эллик кунга яқин касалхонада ётиб даволаниб чиқиб, ўз оиласи бағрига келганига эндигина беш кун бўлганди. Врачлар унга рухсат беришаётганда ҳали анча вақт парҳезга амал қилиши, асло уринмаслиги зарурлигини қайта-қайта таъкидлашган. Кўчадаги гап уйга тўғри келмайди, деганларидай уйда врачнинг йўл-йўриқларига тўла риоя қилиш мумкин бўлмади.

Маъруф ака ҳам ўзига яраша қариндош-уруғли, ошна-оғайнили одам, маҳаллада дурустгина обрўси бор. Уйига қайтгач, келди-кетди бўлди. Аввал бир сидра маҳалладаги қўни-қўшнилар кириб чиқишди, кейин узоқ-яқиндаги қариндош-уруғ, ёр-биродарлар кела бошлашди. Маъруф ака уларнинг ҳар бири келганда (баъзилари «уринманг, уринманг» дейишига қарамасдан) ҳурмати учун ётган жойидан туриб ўтирар, ҳол-аҳвол сўрашарди. Беморга оғир эканини сезганлар бир пиёла чой ичгач, гапни қисқа қилиб ўринларидан туришди, сезмаганлари эса анча вақтгача хангама қилиб ўтиришди. Шундай қилиб, касалхонада шифоланиб чиққан беморнинг дарди сал вақт ўтмай қайтадан зўриқиб кетди.

Қариндош-уруғ, қўни-қўшни, ошна-оғайнилардан биронтасининг боши ёстиққа тегиб қолганда йўқлаб бориб холидан хабар олиш, яхши сўзлар билан руҳини кўтариш, оиласининг оғирини енгил қилишни халқимиз «одамгарчилик» деган ажойиб сўз билан ифодалайди. Киши оғир пайтларда ёнида ёр-дўстлари борлигини сезса, ўзини бардам-бақувват хис қилади, ҳар қандай дард билан ҳам анча осон курашади. Лекин бемор кўришнинг ҳам ўзига яраша тартиби бор. Буни кўпчилик кишилар, айниқса кексалар яхши тушунишади ва шунга қатъий амал қилишади. Ёшлар орасида эса бемор кўриш тартибини биладиганлардан билмайдиганлар, баъзан билатуриб унга амал қиладиганлардан амал қилмайдиганлар кўпроқ учрайди десак муболаға қилмаган бўламиз.

Беморни аввало кундузи кўрган маъқул. Бунда у ҳам, бошқалар ҳам ортиқча безовта бўлмайди. Шунда ҳам беморнинг олдига киришдан аввал дастлаб хонадондагилардан аҳволини сўраш керак. Эҳтимол бу пайтда у оғирлашиб ғоят осойишталикни истаб қолгандир. Оила аъзолари беморнинг аҳволи ҳар ҳолда дурустлигини айтиб, кўришга таклиф этишсагина олдига кириш маъқул бўлади.

Кексалар беморнинг ёнида кўп ўтириб бўлмайди дейишади. Жуда тўғри гап бу. Ҳақиқатда ҳам бемор ёнида узоқ ўтириш, кўп ва ортиқча сўзлаш яхши эмас. Бемор билан кўришганда хол-аҳволини сўраш, руҳини енгиллаштирадиган яхши гаплар айтиш, врачга бормаган бўлса албатта боришни, борган бўлса врач айтган йўл-йўриқларга қатъий риоя қилишни тайинлаш, сўнгра эса гапни қисқа қилиб унга шифо истаб хайрлашиш керак.

Афсуски бизда ҳамма ҳам шундай қилавермайди. Баъзилар касаллик уйга келиб бемор олдида баҳузур ўтириб кетишни беморга ва шу хонадонга ҳурмат белгиси деб тушунадилар. Улар бундай қилиш билан беморни қийнаб, толиқтириб қўйишлари мумкинлигини англамайдилар. Шундай одамлар ҳам борки, улар бемор кўргани борганда билса-билмаса ҳар хил маслаҳатлар бериб «табиблик» қила бошлайдилар, врачлар қўйган диагнозни нотўғрига чиқармоқчи бўладилар. Албатта, бундай пайтда бемор ҳам, хонадондагилар ҳам бу қабилдаги «табиб»ларнинг маслаҳатларига учмасликлари керак.

Ҳозир мамлакатимиз медицина тараққиёти соҳасида қўлга киритган ютуқлар дунёни койил қолдирмоқда. Медикларимиз келиб чиқиш сабаблари ҳозирча унча аниқ маълум бўлмаган айрим касалликларга қарши кураш воситаларини топиш йўлида кунт ва чидам билан меҳнат қилмоқдалар. Бизда беморларни даволашда халқ медицинаси ютуқларидан ҳам жуда самарали фойдаланилади. Шундай экан, ҳар доим киши оғриганда фақат врачларнинг маслаҳатига амал қилиши керак.

Кишиларимиз орасида таниш-билиши оғриб қолганда «яримта» кўтариб бориб йўқлайдиганлар ҳам учраб туради. Бу душманликдан бошқа нарса эмас.

Қўйлиқда Ҳусанхўжа ака деган содда, беозоргина одам бўларди. Шу одамни биз кўричак билан оғриб операция бўлганлигини эшитиб қолдик. Бемор операциядан муваффақиятли чиқди. Сўнгра касалхонада ўн-ўн беш кун ётгач, врачларнинг рухсати билан уйига қайтиб келди. Шунда унинг ҳузурига икки дўсти келади. Бу «дўстлар»нинг ёнида «яримта»лари ҳам бор экан. Улар аввало ўз ошналарининг касалхонадан қайтиб келганига бир пиёладан отиб қизиб олишади. Кейин беморга ҳам «бир ўлимдан қолганингиз учун бир қўя олинг» деб пиёла тута бошлайдилар. Ҳусанхўжа ака бировни кўнглини қолдиришни ҳеч ҳам истамайдиган одаммасмиди, ошналари «қўл толмасин» деб туриб олишгандан кейин «кел энди сазалари ўлмасин» дейди-ю, пиёладаги юз граммча ароқни ичиб юборади.

Шундан кейин улфатлар хайрлашиб чиқиб кетишади. Лекин афсуски уларга ўз ошналарини қайта кўриш насиб бўлмайди. Ароқ ўз ишини қилганди. Орадан бир кун ўтиб иккинчи куни улар Ҳусанхўжа аканинг дафн этишга келишди.

Турмушдан бу каби мисолларни кўп келтириш мумкин. Аммо биз бу ўринда шунинг ўзини айтиш етарли деб ўйлаймиз. Қисқаси шуки, бемор кўриш яхши. Аммо бунинг ўзига яраша тартиб-қоидасини ҳам барчамиз билишимиз ва шунга амал қилишимиз лозим.

А. ЭГАМНАЗАРОВ.

●●●

Ҳамза номли ўзбек давлат академик драма театри коллективи улуғ ёзувчи А. М. Горькийнинг «Душманлар» пьесасини саҳналаштирди.

СУРАТДА: спектаклдан кўриниш.

В. Лейзерович фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси.)

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

Радио тўлқинларида

4 АПРЕЛДА ПАЙШАНБА

Биринчи

18.00 Наманган область ижроия комитетининг раиси Ҳ. Холхонов сўзи (ўзбекча).
18.10 Кекса ижрочилар концерти.
19.20 Татар композиторларининг асарлари.
20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси.
20.30 Ёш композиторларнинг асарлари (ўзбекча).
21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.
22.20 Ўзбек классик куйлари.
22.40 Шу куннинг ҳикоялари (ўзбекча).
23.15 Лирик концерт.

Иккинчи

19.00 В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар (ўзбекча).
19.30 Тошкент қурувчилари учун эшиттириш ва концерт.
20.00 Ўзбекистонда тожик маданияти декадаси олдидан. А. Шукуҳий шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар (тожикча).
20.30 Ўзбек композиторларининг романслари.
21.00 Машҳур инглиз ёзувчиси Майн Рид туғилган куннинг 150 йиллигига бағишланган адабий эшиттириш (ўзбекча).
21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

5 АПРЕЛДА ЖУМА

Биринчи

6.15 Тонгги концерт.
8.25 Ўзбек композиторларининг лирик қўшиқлари.
9.30 И. Акбаров. Симфоник сюита.
9.50 «Иқтисодий ислоҳот амалда» деган суҳбат (тожикча).
10.10 Рус халқ куйлари.
11.15 «Беш кунлик иш куни ва дам олиш» деган эшиттириш (русча).
11.25 Ўзбек халқ куйлари.
12.15 «Замондошларимиз». Адабий эшиттириш (ўзбекча).
13.30 Фортепьяно куйлари.
16.10 Ёшлар учун музикали соат (ўзбекча).
16.50 «Правда» газетасининг обзори (ўзбекча).
17.00 Татар куйлари.
18.00 Карл Маркс туғилган куннинг 150 йиллиги олдидан. «Оташин публицист» деган суҳбат (ўзбекча).
18.10 Д. Соатқулов. «Фарғона квартети» (ўзбекча).
19.20 Севги ҳақида қўшиқлар (ўзбекча).
20.00 «Узбекистан индустриальний» радиожурнали (русча).
21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт (ўзбекча).
21.40 Сиёсий билимлар радиоуниверситети. «Партиянинг Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун кураши». 1917 йилнинг Октябрь ойидан 1918 йилнинг июль ойигача бўлган даврлар (ўзбекча).
22.20 Ўзбек опералардан ариялар.
22.40 Филология фанлари кандидати М. Зокировнинг «Шайхзода — Навоийшунос» деган суҳбати (ўзбекча).
23.15 «Ойдин кечалар» деган адабий-музикали эшиттириш.

Иккинчи

8.25 Иттифоқчи республикалар санъат усталарининг концерти.
9.15 Реклама ва эълонлар.
9.30 Концерт.
19.00 Музикали драмалардан парчалар (ўзбекча).
19.30 Декабрист шоир Ф. Глинка шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар.
20.00 Афғон куйлари.
20.30 Социалистик мамлакатлар халқларининг куйлари.
20.50 «Шоликорларнинг янги марралари» (русча).
21.00 Ўзбекистонда тожик маданияти декадаси олдидан. «Миршакарнинг ижодий портрети» (ўзбекча).
21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

Учинчи

14.00 Р. Вагнер. «Валькирия» операсининг биринчи пардаси.
16.00 Ўзбек давлат филармонияси коллективларининг концерти.
17.00 «Ватан ишқи» музикали драмасининг монтажи.

Зангори экранда кўринг

4 АПРЕЛДА ПАЙШАНБА

Биринчи

(3-КАНАЛ)
Ўзбек тилида:
18.00 Телевизион янгиликлар.
18.15 Саноат ходимлари учун. «Қўқон саноат маркази» деган эшиттириш.
Рус тилида:
18.35 Телевизион янгиликлар.
18.50 «Журналист». Бадиий фильмнинг биринчи серияси.
Ўзбек тилида:
20.45 Э. Роблес. «Ўлимдан кучли». (Монсерра). Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрининг спектакли.

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
Ўзбек тилида:
18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқувчилар учун географиядан. Бирлашган Араб Республикаси ҳақида эшиттириш.
18.30 Студентлар учун олий математикадан машғулот.
19.30 Студентлар учун немис тилидан 18-машғулот.
МОСКВА КЎРСАТАДИ
20.00 Эшиттиришлар программаси.
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 Қишлоқ янгиликлари.
20.45 Аҳолига граждан мудофааси ҳақида.
21.00 Ўқувчилар учун. «Конструкторлик бюроси».
21.30 Марра — 300 миллион тонна.
22.00 И. Дарваш. «Тонгдаги ёнғин». Телевизион спектакль премьераси.
23.30 «Вақт» информацион программаси.
00.15 Москва эшиттиришларининг охири.

Учинчи

(9-КАНАЛ)
ОЛМАОТА КЎРСАТАДИ
Қозоқ тилида:
18.30 Поэзия телетеатри.
19.00 Ҳафта янгиликлари.
19.30 СССР халқлари куйларидан концерт.
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида:
20.00 «Беш йиллик — муддатидан илгари».
20.20 Тошкент янгиликлари.
20.30 Тошкент давлат консерваторияси студентлари ижросида концерт.
21.10 Венгер халқининг миллий байрам куни.
Рус тилида:
21.30 Тошкент янгиликлари.
21.40 «Порла, юлдузим». Бадиий фильм.

5 АПРЕЛДА ЖУМА

Биринчи

(3-КАНАЛ)
17.55 Эшиттиришлар программаси.
Рус тилида:
18.00 Ўсмирлар учун. «Қизил елканлар» программаси.
18.35 Телевизион янгиликлар.
18.50 Оперетта тарихидан 10-эшиттириш.
19.40 Эшиттиришлар программаси.
Ўзбек тилида:
19.45 Телевизион янгиликлар.
20.00 «Ярим аср йилномаси» циклидан кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 1930 йил ҳақидаги серияси.
20.55 Ота-оналар университети.
21.35 «Икки дил достони». Бадиий фильм.

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
Рус тилида:
18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқувчилар учун биологиядан. «Ўсимликлар селекцияси».
18.30 Студентлар учун олий математикадан машғулот.
19.30 Студентлар учун инглиз тилидан 17-машғулот.
МОСКВА КЎРСАТАДИ
20.00 И. Зверев. «Иккинчи апрель». Телеспектакль премьераси.
21.00 Кичик ёшдаги ўқувчилар учун. «Қувноқ шаҳарча».
21.30 «Катта оила» деган эшиттириш.
22.00 Киносаёҳатчилар клуби.
23.15 Музикали танаффус.
23.30 Янгиликлар эстафетаси.
00.30 Москва эшиттиришларининг охири.

Учинчи

(9-КАНАЛ)
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида
20.00 Ўқувчилар учун. «Ёш техниклар».
20.20 Спорт эшиттириши.
Рус тилида:
21.00 Ўзбек поэзияси саҳифалари.
21.20 «Саломатлик ва гўзаллик». Репортаж.
21.40 «Фитиль» сатирик киножурнали.
21.50 «Вертикаль». Бадиий фильм.

КИНО

4 АПРЕЛДА

Икки дил достони — «ДРУЖБА» (1-залда), НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА» (кечқурун).
Қасос — «ДРУЖБА» (2-залда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).
Уруш ва тинчлик (3 ва 4-серия) — «МОСКВА» (кеч соат 8-20 минутда).
Жаннатдан қувилган — Ғ. ҒУЛОМ номли (кечқурун).
Ломбошдаги мўъжиза — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 8 ва 9-45 минутда).

5 АПРЕЛДА

Икки дил достони — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).
Қасос — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).
Жаннатдан қувилган — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

БИРЛАШГАН НАШРИЕТГА
полиграфия ускуналарини созловчилар, ҳарф терувчи-акцидентчилар, қўлда ҳарф терувчилар, слесарлар, автослесарлар, автоэлектриклар, электр монтёрлари, шогирдлар ва фаррошлар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 4/IV да **Аида**, 5/IV да **Корсар**, 6/IV да **Майсаранинг иши.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IV да **Қари қиз**, 5/IV да **Ўғил уйлантириш**, 6/IV да **Махтумқули.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 5 ва 6/IV да **Олмахон ҲАЙИТОВА** иштирокида **Хоразм ансамблининг концерти.** Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Ургатилган шерлар аттракциони.** Раҳбари **Борис ДЕНИСОВ.** РСФСР-да хизмат кўрсатган артист **Борис ВЯТКИН** иштирок этади. Шанба ва якшанба кунлари уч марта томоша кўрсатилади — кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да. Бошқа кунлари кеч соат 8 да. Дам олиш куни — пайшанба.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
5—6 апрелда
Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист
ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА
иштирокида
ХОРАЗМ АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ
Концерт кеч соат 8 да бошланади.
Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
7 апрелда
Ўзбек давлат филармонияси ва эстрада артистларининг
КОНЦЕРТИ
Концертда **Фахритдин УМАРОВ** ва бошқалар иштирок этади.
Концерт кеч соат 8 да бошланади.
Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4-68 — «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ. Коммутатор — В3-02-49 дан В3-02-58 гача, редактор ўринбосарлари — В3-29-33; В3-29-09; масъул секретарлар — В3-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — В3-29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — В3-27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — В3-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — В3-27-57; ахборот бўлими — В3-65-57; эълонлар бўлими — В3-81-42.

4 АПРЕЛЬ, 1968 Й. Р. 10079. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр № 2375.